

Länsstyrelsen
Skåne

Tillsyn, säkerhetsrapporter och vägledning för samråd

Länsstyrelsens roll och tillsynsarbete

Sara Edlund Fredholm
Länsstyrelsen Skåne, Miljötillsynsenheten

Sevesodagen
3 februari 2016

Länsstyrelsen
Skåne

Länsstyrelsen Skåne

”Det bästa för Skånes människor, djur och natur. Idag och imorgon.”

Miljötillsynsenheten

- Tillsyn enligt miljöbalken av ca 250 tillståndspliktiga verksamheter, t ex industrier, flygplatser och täkter
- Tillsyn av gränsöverskridande transporter
- Tillsyn enligt Sevesodirektivet
- Inventering och tillsyn av förorenade områden
- Tillsynsvägledning gentemot kommunerna
- Yttrande till miljödomstol eller miljöprövningsdelegationen i prövningsärenden
- Miljögranskning av översikts- och detaljplaner
- Remisser

Sevesotillsyn vid Länsstyrelsen Skåne

- Länsstyrelsen ansvarar för operativ tillsyn enligt Sevesolagen
- Kommunens miljöförvaltningars roll - miljöbalkstillsyn
- Miljötillsynsenheten: 1,5 tjänst 2016 uppdelad på 4 personer

Tillsyn enligt Sevesolagstiftningen mot verksamhetsutövare

Sara Edlund Fredholm

Agnieszka Fedorowska

Sofie Nydemark

Mercedes Assarsson

- Enheten för samhällsskydd och beredskap

Tillsyn vad gäller kommunens skyldigheter att informera allmänheten och kommunala planer för räddningsinsatser

Vad är syftet med länsstyrelsens Sevesotillsyn?

- Vad säger Sevesoreglerna om tillsynen?
 - Länsstyrelsen ska utöva tillsyn över att nämnda lag och föreskrifter följs
 - Fastställd tillsynsfrekvens
 - Tillsynen ska medge en planerad och systematisk granskning av de tekniska system samt organisations- och driftsystem som tillämpas vid verksamheten och särskilt omfatta kontroll av
 - Att åtgärder har vidtagits för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikaliolyckor
 - Att uppgifter i handlingsprogram och säkerhetsrapport m m överensstämmer med verkligheten
 - Att allmänheten fått tillgång till information

Vad omfattar länsstyrelsens Sevesotillsyn?

- Granskning av säkerhetsrapporter
- Granskning av interna planer för räddningsinsatser
- Granskning av handlingsprogram
- Handlägga och granska anmälningar
- Yttranden i prövningsärenden enligt miljöbalken
- Deltagande i samråd enligt 13 § Sevesolagen och enligt miljöbalken
- Planerade tillsynsbesök
- Händelsestyrda tillsynsbesök
 - Granskning av information till allmänheten
 - Granskning av kommunens plan för räddningsinsatser

Planerade tillsynsinsatser 2016

- Granskning av samtliga säkerhetsrapporter (22 st)
- Deltagande i samråd 13 § (ca 16 st)
- Granskning av uppdaterade anmälningar och uppdaterade handlingsprogram (urval), ca 40 st
- Fördjupad tillsyn - samgranskning interna planer / kommunala planer för räddningsinsatser
- Oförutsedda händelser (nyanmälningar, prövningsärenden, "svåra ärenden")
- Planerade tillsynsbesök, 11 st varav 3 på lägre kravnivån
 - (behov 22 + 17 besök...)
- Ökat fokus på tillsynsbesök 2017

Hur avgör vi tillsynsbehov och prioriterar tillsynen?

Anläggningar: 22 st högre kravnivån, 39 st lägre kravnivån

- Planering utifrån tillgängliga resurser
 - 1,5 tjänst, behov 2,25 tjänster
- Utifrån riskmatris, bedömer verksamheter utifrån
 - Grad av komplexitet
 - Inträffade olyckor, incidenter, spill
 - Förändringar, organisatoriska eller andra
 - Andel entreprenörer
 - Konsekvens för miljö och hälsa vid allvarlig kemikalieolycka
 - "Följsamhet", upplevd effekt av tillsynen
 - Risk för dominoeffekter
 - Senaste tillsynsbesök

Allvarlig kemikalieolycka

- Olycka med ett eller flera farliga ämnen där olyckan utgörs av **utsläpp, brand, explosion** eller därmed jämförbar **oönskad händelse**, och orsakas av ett **okontrollerat händelseförlopp** vid driften av en verksamhet som omfattas av dessa föreskrifter och som medför **allvarlig, omedelbar eller fördröjd fara** för människors hälsa, inom eller utanför verksamheten eller för miljön

Alltså osannolika händelser med allvarliga konsekvenser

- Oftast sannolikheter i storleksordningen en olycka på tusen år eller mer, men...
- Det finns cirka 375 Sevesoföretag i Sverige
- → med denna sannolikhet kommer det alltså att ske en Sevesoolycka i Sverige vart tredje år!
- Är det en acceptabel risk?

Grundfokus i tillsynen

- Huvudfokus – rätt risk? Rätt händelser?
- Allvarlig kemikalieolycka?
- Fel fokus i riskbedömning – fel system som byggs kring det.
- Hanterar säkerhetsledningssystemet rätt saker?

Fokusområden i tillsynen

- Utifrån befintliga tillsynsstöd:
 - Fortlöpande tillsyn och underhåll
 - Hantering av ändringar
 - Identifiering och bedömning av risker
 - Hantering och lärande av olyckor och tillbud
 - Planering inför nödsituationer
 - Översiktlig granskning verksamhetens säkerhetsorganisation
- Andra fokus, t ex genomgång och ”verklighetscheck” av säkerhetsrapport eller intern plan för räddningsinsatser

Stegvis Sevesotillsyn

1) Identifiera risker och nödlägen

→ Ger en riskanalys för allvarliga kemikalieolyckor

2) Intern plan

3) Formulera mål för säkerhetsarbetet och formulerar acceptabel risk för allvarlig kemikalieolycka

4) Organisation och styrning

→ bl a 2a) kompetens, roller, 2b) entreprenörer, 2c) UH/FLT, 2d) instruktioner

5) Rutiner för riskanalys och nödlägen

6) Ändringar

7) Olyckor/tillbud

8) Resultatuppföljning, utvärdering och revision

Granskning av säkerhetsrapport – hur gör vi?

- Huvudfokus – finns röd tråd?
 - Rätt risker/scenarier identifierade?
 - Koppling till intern plan?
 - Hanterar säkerhetsledningssystemet rätt risker?
 - Formkrav
-
- Handlingsprogram/säkerhetsledningssystem granskas bäst i samband med tillsynsbesök

Granskning av säkerhetsrapport, forts

- **Prövning** – huvudfokus tillåtlighet
 - Fokus på rätt risker,?
 - Identifierat samtliga "sevesohändelser"?
 - Konsekvens, röd tråd
 - Vidtagit tillräckliga skyddsåtgärder?
 - Används bästa möjliga teknik?
 - Substitutionsprincipen uppfylld?
 - Rätt lokalisering?
 - Villkorsreglering?
- **Tillsyn** – fördjupning
 - Rätt risker, konsekvens, röd tråd
 - Detaljgranskning, bl a av tekniska system
 - Överensstämmelse med verkligheten
 - Fördjupning i säkerhetsledningssystemet
 - Formkrav

Nya krav kan alltså ställas i tillsynen på säkerhetsrapporten och säkerhetsledningssystemet !

Vanliga brister

- Formella fel, delar saknas i inlämnade dokument
- Fokus på rätt risker? Brand, explosion, utsläpp
- Uteslutande av händelser med låg sannolikhet
- Inkonsekvenser i dokument
- Ingen transparens i dokumentationen
- Dominoeffekter ofta bristfälligt beskrivna
- Effekter och utbredningsområde vid olycka otydligt
- Större fokus på arbetsmiljö än övrigt
- Intern plan för räddningsinsatser speglar inte identifierade scenarier
- Intern plan för allmänt hållen

Samråd 13 § - varför?

- Sevesolagen 13 § : Verksamhetsutövaren ska
 - utreda förhållandena vid den egna verksamheten samt faktorer i omgivningen som kan påverka säkerheten vid verksamheten .
- Samråd ska hållas vid
 - Nyetablering
 - Ändring som kan medföra betydande konsekvenser för faran för allvarliga kemikalieolyckor.
- Grunden – **Århuskonventionen** och allmänhetens rättigheter
- Syftet med samråd 13 §:
 - Att ge att ge allmänheten och myndigheterna tillräcklig kunskap om riskerna med verksamheten
 - Utredning av påverkan på och från faktorer i omgivningen
- Fokus vid ett sk Sevesosamråd är *riskerna för allvarlig kemikalieolycka* och verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön vad gäller dessa risker.
- En fortlöpande process!

Samråd 13 § - hur?

- Samrådet hålls som ett fysiskt möte
- Myndigheter (länsstyrelsen, räddningstjänsten, miljöförvaltningen, m fl),
- De enskilda som kan bli berörda av en allvarlig kemikalieolycka
 - Allmänheten bjuds in, lämpligen vid separat tillfälle
 - Övriga verksamhetsutövare
- Samrådsunderlag insänds i god tid före mötet
- Redovisningen av samråd sker i
 - Säkerhetsrapporten, anmälan, handlingsprogrammet, eller ansökningshandlingar vid tillståndsansökan
- Undantag från samrådskravet
 - Om samråd enligt MB krävs/har hållits OCH
 - Sevesofrågor behandlades i prövningen OCH
 - Inget har förändrats som kan påverka riskbilden

Samråd 13 § - om vad?

- Administrativa uppgifter
- Eventuellt befintligt tillstånd enligt miljöbalken samt verksamhetskod
- Beskrivning av planerad och/eller befintlig verksamhet.
- Situationsplan över verksamhetsområdet
- Uppgifter om farliga ämnen vid verksamheten. Beskrivning av ämnenas egenskaper och mängd.
- En beskrivning av verksamhetens omgivning och de faktorer som kan ge upphov till en allvarlig kemikalieolycka eller förvärra följderna av en sådan inklusive omständigheter som kan innebära förhöjd risk för påverkan på omgivningen
- Översiktskarta med avstånd till exempelvis närboende, förskolor, skolor, vårdinrättningar etc
- En beskrivning av de risker för allvarlig kemikalieolycka som verksamheten medför (hälsa och miljö) – i exempelvis grovriskanalys
- Identifierade, planerade och genomförda skyddsåtgärder
- Beskrivning av hur olyckor på andra Sevesoverksamheter komma att påverka verksamheten.

Nationellt samverkansprojekt ”En säkrare Sevesotillsyn”

- Samverkansprojekt inom Miljösamverkan Sverige
- Samordna och effektivisera Sevesotillsynen nationellt
- Ta fram gemensamma tillsynsstöd, granskningsstöd, rutiner
- Verka för ökad samsyn mellan länsstyrelserna

**Miljösamverkan
Sverige**

Tack!

sara.edlund.fredholm@lansstyrelsen.se

010-224 12 96